

V nashata kyshta majka mi ne beshe spomenavana, pone ne pred men. Imeto j sjakash beshe pokrito s voala na njakakva boleznena tajna. I dosega ne znam, zashto e bilo taka. Mozhe bi stava vypros za prekaleno silno chuvstvo za blagoprilichie, njakakva stranna delikatnost, kojato ne pozvoljava s dumi da se rovjat stari rani; taka che, za da moga po-kysno da sglobja nejnija obraz, trjabvashe s godini, oshte ot malyk, da sybiram i lepja chastici ot sluchajno uloveni ili dori otkradnati fragmenti ot tozi portret, unishtozhen prez april 1941 godina na hylma nad Saraevo.

V golemite romani obiknoveno preskacham detstvoto na glavnite geroi. Prodylzhavam da sledja knjigata edva kogato nejnijat geroj navleze v junosheskite si godini. I, shto se otnasja do golemite pisатели, te vinagi opisvat detstvoto kato idilichno, shtastливо vreme, koeto u men budi svoeobrazna potajna zavist. Edinstvenite knigi za detstvo, koito dejstvitelno sym izgyltal na edin dyh, schitajki gi za edin vid sobstvena biografija, bjaha “Dejvid Kopyrfild” i “Olivyr Tuist”. Zatova, ne bih se i osmelil da pisha za detstvoto si, ako to ne beshe istinski ad, prez kojto mozhe da se prosledi тази hronika na izgubenija grad. Pischejki za majka si na vyzrast, kogato sym dvojno po-star ot neja v onja moment, kogato zagiva, zashtitavajki me, mi se struva, che v moite spomeni tja se otyzhdestvjava s grada, v kojto sym roden, i che stava duma za dvojna obvyrganost – tova psihiatrite narichat strah ot separacija, kojto ni oformja oshte ot naj-mlada vyzrast. Onazi pajantova turska kyshta, kojato se srutva vyrhu nas pri nemskata bombardirovka v samoto nachalo na Vtorata svetovna vojna, priema chudovishtni razmeri i dnes na glavata i ramenete mi se srutva edin cjal grad – ljulkata, ot kojato za pryv pyt vidjah nebeto. Nesymneno, samozhertvata na majka mi, za

da zhiveja az, porazhda u men dylboko chuvstvo za vina, a pyk zagubata na Saraevo stava kulminacija na tova.

Sluchva se na mladi godini da izgubim njakoi blizki i skypi hora – svoi vrystnici, i, spomnjajki si za tjah sled mnogo godini, da si gi predstavjame taka, kakto sa izglezhdali, kogato sme gi sreshtnali za posleden pyt: strojni, zlatokosi i pylni s zhivot. Te sa imali shtastieto da si otidat ot tozi zhivot navreme, mladi i krasivi. Izbegnali sa starostta i vsichki unizhenija, kojato nosi tja.

I kogato dnes gledam obraza na majka si na njakolko sluchajno zapazeni snimki (horata ot onova vreme sa se snimali mnogo po-malko, otkolkoto sega), vizhdam kak edna visoka, strojna mlada zheni me dyrzhi za ryka, i, polunavedena nad men, mi pokazva da gledam kym aparata na ulichniya fotograf. Ne vjarvam njakoga da e pytuvala njakyde, osven do njakoj balneokurort, kakto bilo obichaj po onova vreme; ne znam dori dali e vizhdala moreto, no nejnata iziskana elegantnost, tymnite kostjumi s beli danteleni jaki, kakto i nejnata koketna shapka, kakvato po tova vreme noseli Dzhijn Harlou i Dijna Dyrbin, zvezdi ot kinosalonite, razkriva edna istinska mlada dama. Govoreha, che svirela na kitara, a njakolko zapazeni gobleni, koito izbrodirala, svidetelstvat za sklonnostta j kym romantichni pejzazhi s vjatyрни melnici i zakytani ezera na fona na sinkavi planini. Onezi, koito ja poznavaha po-dobre, veche sa umreli, a datata na nejnoto razhdane, naj-malkoto, koeto mozhesh da znaesh za majka si, e zapisana v registrite na zabranenija za men grad. Ostava mi, znachi, samo njakakva trepkashta svetlina, aurata okolo nejnija obraz, kojto ne sym mogyl da zapomnja, zashtoto sym bil tvyrde malyk, i tova e vsichko – i prekaleno malko, i mnogo. Poradi tova, obrazyt na Bogorodica, mladata zheni s dete v objatijata, za nas, koito ne sme opoznali svoite majki, verojatno znachi poveche ot biblejska tema.

